

זכורים לציבור לטובה מיבצעו הפר-
טינניים, כמו שיחרור מטוס סבנה בנמל-
התעופה לוד ופשיטות צה"ל בביירות.

מיבצע רבין מעמיד בצל את כל מיבצעי-
דיין. שיחרור המטוס בלוד היה כאיך-
וכאפס לעומת שיחרור מאה בני-ערובה
באוגנדה. ואם אף בשטח זה, שהיה מיוחד
לדיין, עולה עליו רבין — איזה סיכוי יש
לו לחזור? אם מסוגל רבין להמר על
חיו הפוליטיים במיבצע גועז שכזה —
מי זקוק לדיין?

הוסיפה למכה העובדה שדיין הודיע על
נכונותו לטוס לאוגנדה כשתדלן אצל אידי
אמין — משהו בנוסח אייבי נתן. הדבר הו-
כיה כי היה מוכן להיכנע לדרישות החוטר-
פים, ורצה להתמקח עליהן.

נראה כי השבוע חל מיפנה גם בחייו
של משה דיין, לא פחות מאשר בחייו של
יצחק רבין. אלא שהמיפנה בחייו דיין היה
לרעה.

האישי שרא לחם. המפסיד הגדול
השלישי היה שימעון פרס.

כשרהביטחון, היה פרס שותף לעניין.
אך למרות מאמציו הנואשים להתבלט ב-
חגיגות הניצחון, לא עלה בידו להט-
ביע את חותמו של על המיבצע. החותם
האישי של רבין היה בולט מדי.

אילו התרחשו הדברים בתקופת גולדה —
דיין, היתה מרבית התהילה נופלת בחלקו
של דיין, וגולדה היתה זוכה רק בשאריות.
השבוע היה המצב הפוך: ראשי-המשלה
היה הזוכה הגדול, ופרס נאלץ להסתפק
בשאריות עלובות.

במצב כזה, בולטים דווקא חסרונותיו
של פרס: הוא לא היה מעולם חייל, לא
השתתף מעולם אף בפעולה צבאית אחת,
ולא פקד מעולם על מיבצע כלשהו. מכל
הבחינות האלה, בולטים דווקא כישוריו
וניסיונו של רבין. השבוע הפך, למעשה,
ראשי-המשלה ושר-הביטחון, ואילו פרס
ירד לדרגת שותף וטר, העוסק בנאומים
והמברבר באוזני עיתונאים.

אולם פרס עולה על רבין כאמן של
הסטיציבור, והשבוע גויסו כל סוכני פרס
בעיתונות ("יוניטד פרס") למיבצע ענק.

יגאל אלון מנופף לחוזרים היוצאים מן המטוס
הם לא הביטו בו

הם בכמיהה פאתטית להיראות גדול, טוב
ונחמד.

מבחינתו של אמין, הפיתרון האידיאלי
היה שהוא, ולא אחר, ינצח על מיבצע
של חילופי-שבויים, כשהוא נראה כאיש הר-
מחזיר לפלסטינים את לוחמיהם הלכודים
בישראל, ובעת-יובעוה-ראחת הוא מונע שפי-
כת דם הישראליים ומחזירים הביתה.

אולם העולם הוא אכזר, וחלומותיו הר-
ילדותיים של האפריקאי גדולה-הממדים אי-
נם תואמים את המציאות המבוגרת.

גזענות הפוכה. סמיכות-זמנים מיקרית
גרמה לכך שדווקא השבוע יוענק תואר
של דוקטור-כבוד באוניברסיטה העברית
לאדם, שתקף את אמין בחריפות קיצונית,
ושוכה בשל כך בביקורת קטלנית.

פאטריק ("פאטר") מויניהאן, מי שהיה
ראש המישלחת של ארצות-הברית בא"ם,
איבד את תפקידו, בין השאר, ביגלל יחסו
לאמין.

כאשר נדונה באו"ם ההצעה לגנות את
הציונות כתנועה גזענית, עשה מויניהאן
מעשה אוסייני אך מטופש. הוא יצא ב-
נאום מוחץ נגד נשיא אוגנדה, תיאר אותו
כגועז אכזרי וצמא-דם. בסיכום שאל: איך
מעזות מדינות-אפריקה, שבחרו באיש זה
כיושב-ראש האירגון לאחדות אפריקה, ל-
האשים בגזענות את הציונים?

נאום זה עורר הסתייגות כימעט-כללית.
קודם כל, מפני שאיש לא בחר באידי אמין
לתפקיד יו"ר האירגון. התפקיד עובר ב-
חורגות קבועה-מראש בין המדינות האפ-
ריקאיות, על-פי סדר, ואידי אמין זכה בו
השנה במיקרה. אין הדבר קשור בדעתם של
מנהיגי אפריקה על אישיותו.

בדבריו הקיצוניים גינה מויניהאן את
כל האפריקאים, ועלידי כך ליכד אותם.
רבים מן המדינאים והפרשנים בוושינג-
טון המאמינים כיום כי החלטת האנטי-
ציונית לא היתה מתקבלת באו"ם כלל, לוי-
לא אותו נאום של מויניהאן. בהרגיו גם
את ידידי ישראל שבקרב מדינות-אפריקה,
סילק את היסוסיהם וגרם להם להצביע בעד
החלטתה שלא נראתה להם.

אין צורך להוסיף. השבוע נשא מוי-
ניהאן נאום מוחץ חדש בירושלים, התמוגג
מרוב שימחה לאידו של אמין. שום אדם
נכון לא ילמד תורה זו מפיו.

להיפך: אחרי המיבצע, החייב לפגוע ב-
רגשות של רבים מבני-אפריקה ולעורר
בליבם זיכרונות של פלישות "לבנות" ל-
ייבשת השחורה, כדאי לעשות הכל כדי
לפייס את רגישות האפריקאים, ולמתן גם
את ההתקפות על נשיא אוגנדה.

הכושי קיבל את שלו — ואין צורך
להוסיף על כך.

אידי של אידי

אידי אמין התנהג

במשך כל השבוע

בידד מוגדל, שנקטע

לעולמם של מבוגרים

קשה היה להחליט השבוע אם אידי אמין
דאדא, נשיא אוגנדה והפילדמרשל של
צבאה, הוא דמות קומית או טראגית,
טוכת-לב או מרושעת.

העולם הוא אכזר. למחרת המיבצע,
ירדה עליו התעמולה הישראלית במלוא הר-
מחץ. הדבר היה טיבעי, כי המיבצע ב-
אנטבה * היה אקט של מילחמה נגד אור-
גנדה, והיה צורך להצדיקו בעיני העולם
בהתנהגותו של אידי אמין, כמי שהיה שור-
תף לחוטפים.

אולם נראה כי לא קל היה לשפוט את
אמין לכאן או לכאן. אין ספק שחייליו
שיתפו פעולה עם החוטפים, אך הדבר
יכול היה להתפרש גם כניסיון למנוע שפי-
כות-ידמים ולנטוע בלב החוטפים תחושה
של שלווה. אין הוכחה לכך שהמיבצע תו-
אם מראש, עוד לפני נחיתת המטוס בבני-
גאוי — אם כי יש מקום לחשד סביר
שאמנם היה זה כך (ראה עמודים 24-25).

ייתכן כי ההסבר הסביר ביותר להת-
נהגותו של אמין הוא, תשוקתו הילדותית
להיראות כאיש חשוב, לעמוד במרכז תשו-
מת-הלב הבינלאומית, להוכיח את גדולתו.
כי אמין הוא, קודם-כל, ילד מגודל.

אין ספק שאמין רצה למצוא חן בעיני
העולם הערבי — מבלי להבין כי חוטפי
המטוס שייכים לפלג פלסטיני שאינו מקובל
אף על הנהגת אש"ף, השנוא על הסורים
ועל המצרים, ושגם הלוזים אינם מעוניי-
נים לתמוך בו בשעה זו, כאשר מועמר
קדאפי משתדל לפרוש את חסותו על הגי-
הגת אש"ף.

אך בדיבד רצה אמין להיראות גם כאיש
טוב בעיני הישראלים. תשובותיו למטלפ-
נים הישראלים — ובראשם ידידו הישר-
ראלי משכבר הימים, מי שהיה הניספח
הצבאי באוגנדה, אל"מ/מ(ל) ברוך ("בורר-
קה") ברילב — היו סאתטיים ממש, בכמי-
התו הילדותית להילה של חסיד-אומות
העולם. נאומיו לפני החוטפים הצטיינו אף

כדי לשטוף את מוח הציבור ולשכנע אותו
שפרס היה הגיבור המחליט, כטובה לדיין,
שיתף פרס גם אותו בתהילה המפוברקת.
החדיר לעיתונות שפרס היה התייעץ עם
דיין הגיבור בהכנת המיבצע.

פילד-מרשל אמין
הכושי קיבל את שלו

* השם הנכון, ששובש השבוע פעמים
ללא-ספור בכלי-התיקשורת, הוא Entebbe.
הטעות נובעת, כנראה, מהעובדה שבמי-
טא צרפתי נשמעת האל"ף כקמוצה.